

MED LINNÉ I SKÅNE:

- Skanör i fordna tider en den präktigaste

På 1400-talet blomstrade sillfisket i Skanör. På Linnés tid var staden bara en by.

SKANÖR: — Skanör en liten stad, med krokuga gator och ej stenlagde, husen alla täckte med halmtak, staden oinstängd, hade i fordna tider varit en den präktigaste, men nu förändrats till liknelse av en by.

I början av juli 1749 for Linné en skön sommardag samma väg som numera tiotusentals badlystna. Sandens roll i landskapsutformningen var påtaglig inte minst då.

— Kämpinge by var fullsatt med pilar. Byn var nu pålagd av flygsand, som kasta sig in uti byen och mycket fördärvat deras ägor.

Mellan Kämpinge och Skanör for Linné över en mäslång betesmark, med havet på båda sidor. Marken var steril. Där fanns knappt synlig ljung, krypvide som med långa rötter fäste sanden, liksom på norra Gotland.

Klockljung, på orten kallad ko-pattar, fanns i mängder, liksom pors. Frukten av pros användes till öl men det blev ett bittert öl, tvärt, som gav huvudvärk.

— Här och där hade sanden brutit löst. Överallt voro liksom små ätteplatser av sand, som icke kunde igenfåkas överst för blåsten. Skursand fanns här den vackraste på Ljungen.

Mellan Mattesmäss (21 september) och jul gick havet då upp mot Skanörsidan tvärs över ljungfälten. Skanör med Faltorbo blev då en ö.

— Staden ligger något stycke ifrån havet och har i norr och söder åkerfält, där landet utvidgar sig. Man ser Köpenhamn över havet, stränderna äro så grunda att man kan vada ut ofta halva eller hela kvarten (2.670 m, en fjäringsväg). Därför körde

vi på utresan halva milen längs norra stranden.

— Svanor summo hela tjugon uti norra viken och gjorde ett vackert skådespel.

På de torra vallarna kring slottsruinen växte blåmunkar, Jasione montana. Sandödlor kilade omkring. Gatkrassing och dansk skörbjuggsört växte också i mängder.

Böndernas namn på olika växter noterade Linné gärna. Här några exempel: Tuvstarr kallades ko-mat, borstnejlika - jungfrur, vild riddarsporre - fågeltungor, pukvete - skällra, hundtunga - prästelöss, kråkbär - loppers, odon - böljon, skelört - sönnersdönnas, och åkerklätt kallades klint.

Unika örter for Sverige fann Linné några av, t ex rotfibbla och vårtätel.

OVE TORGNY